

# HAJDUFÖLD

**ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN**  
 Egy óra . . . . . 20 K Félévre . . . . . 110 K  
 Negyedévre . . . . . 55 K Egész évre . . . . . 220 K  
**EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA**

**KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP**  
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap  
 Főszerkesztő: SZILÁGYI IMRE dr

**SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:**  
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM  
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

## Visszaemlékezés

### a szabadtanítási kongresszusra

Irta: Bernolák Nándor e. ny. r. tanár.

Husz esztendő óta nézem nyitott szemmel az örvényt, amelybe a destruktív irányok borzalmas vakmerőséggel sodorták szerencsétlen nemzetünket.

Sokszor emeltem fel szavamat a rombolók ellen én is, mások is; társadalmunk és politikai világunk nem tulajdonított azoknak jelentőséget. Elzárkózott a közeledő vihar elől. Nem hitte, hogy a villámcsapások nemcsak a kivüllevőket és a harcosokat sújthatják, de romlásba döntik egész nemzeti életünket s mindenikünknek csendes családi otthonát . . .

Az első vakmerően agresszív fellépést másodéves joghallgató koromban figyeltem meg a budapesti egyetemen. Az áramlat szellemi vezére kétségkívül Pikler professzor volt. Nyilván az ő tudtán kívül, közvetve mégis az ő befolyására történt, hogy 1900 májusában szentségtelen kezek letördelték a magyar szent korona keresztjét az egyetem aulájában s megbecsületlenül a nemzeti címert.

Az egyeseket nem ismertük, kik a vakmerő rombolásban részt vettek, de látniuk az áramlatot, s ifjú lelkünk minden hevélvel fellázadtunk annak szelleme ellen.

A társadalom és a kormányzó politika alig látott az egészben mást, mint a szóhasználati összeütközéseket. Mélyebben csak a jogi kar nézett a dolgba, amely Corcha Győző előadására világszerte kifejezésre juttatta, hogy itt már kemény harc folyik egyfelől a keresztény és nemzeti szellemű, másfelől a destruktív irányok között.

1901-ben hasonló összeütközésben volt részünk Kolozsvárt, 1902-ben Kassán; a szakadék mind mélyebbre vált, a destruktív tábor fellépése mind valamireöbbé lett, míg végre 1907-ben a pécsi szabadtanítási kongresszuson valóságos hadüzenetét fejtődött minden ellen, ami nemzeti és keresztény.

A kongresszust tulajdonképpen a világnézeti küzdelem szempontjából jobbra kevésbé színelen emberek rendezték. Ők voltak a vezetők és előadók, a magyar szellemi és politikai élet sok kiemelkedő része, akiket azonban a megindult világnézeti harc alig érdekelt. Azt hitték, itt mesterséges kielezésről van szó, megkísérelték visszaterelni a kongresszust tudományos kérdések objektív vizsgálatára: de csalódva kellett visszavonulniuk.

A kongresszus a kis világfelfogás erős és elkeseredett összeütközésének színterévé lett.

Az egyik oldalon a szociáldemokraták és radikálisok táborát állott. Vezetők Pikler Gyula volt; mellette küzdött a vezérkar: Agoston Péter, a későbbi külügyi népbiztos, Buday Dezső, az állítólag szerencsétlen véget ért kecskeméti tanár; Fáber Oszkár, a vallástyűgyek kommunista népbiztos; Fényes Samu, a nemzeti hagyományainkat annyiszor megcsufoló destruktiiv ügyvéd; Jászi Oszkár, a szerencsétlen Károlyi Mihály borzalmas külpolitikájának irányítója; Jósák Kálmán szocialista vezér; Kunfi Zsigmond, a kommunizmus és szellemi vezére; Madzsar József, a Jászi sora és legbensőbb politikai híve; Nyisztor György, a későbbi földművelésügyi népbiztos; Schwimmer Róza, a Károlyi Mihály hirhedű vált svájci követe, a már akkor is bejegyzett Szabó Ervin, a destruktív szellemű fővárosi könyvtár kétségkívül talantumos megszervezője; Szende Pál, az első forradalom ravasz és két balkezd

pénzügyminisztere; Vanczák János szocialista vezér; Zsigány Zoltán, a közoktatás destruktívjának egyes előharcosa és sokan mások, akik valóságos hadsereget hoztak magukkal, hogy szavaiknak a tömeg tapsa, zaja, lármás tüntetése kellő súlyt adjon.

A másik oldalon kevesen állottunk és még egységes szervezet nélkül. A vezér itt Prohászka Ottokár és Giesswein Sándor voltak, a két hatalmas látókörű, lángoló szellemű főpap; a vitákban velem együtt főként a Széchenyi Szövetség vett részt Schandl Károly barátommal az élén. Tehetségével és ékes előadásával már ott kitért Vass József, a későbbi budapesti egyetemi tanár, ott volt Gergely György, a szigeti tanár, a klerus több kiváló képviselője . . . Egy egészen kis tábor, amely mögött nem állott a visszhangot biztosító tömeg, csupán a meggyőződés sziklaszilárd ereje s az ország erőinek elpusztításától remegő szörnyű aggodalom adott fellépésüknek tekintélyt.

A Pich'erék táborát vakmerő nyíltsággal lépett fel. Magyarország hagyományaitól nem engedik kirekeszteni a Dózsa Györgyöket (Kunfi); a jövő harcra bizalmatlanok a „hagyományokkal” szemben (Harkányi Ede); tiltakoznak az ellen, hogy a múlt tudásával kapcsolják össze a jelen tanítását; a keresztény Magyarországot a szabad szellem meggyőztetését jelenti (Rácz Gyula); a hagyományok szeretele nem azonos a hazaszeretettel (Fényes); nincs nemzeti szociológia (Jászi); az egyházat nem viszi keresztül az életben a szeretet elvé (Pikler); a mai uralkodó osztályok hamis értékekkel erősítik hatalmukat . . . szükség van a képrombolásra (Rónai Zoltán); ki kell üzni a történelemből a háború glorifikálásának szokását (Kunfi); a Kinizsi Pálók tanítását törölnék (Nyisztor). . . Mindez egy egy véletlenül kapott szó a tanácskozáson óriási anyagából; de a mélyebben látóknak elég arra, hogy felismerjék benne a történelmi és a keresztény Magyarország legdurvább megtámadását.

Ez a tábor később mind vakmerőbben lépett fel. Különösen mi voltunk szálla a szemekben, akik üzemekre és tervekre többször rátereltük az ország figyelmét. Emlékszem pl. hogy Kunfi 1909-ben bíróság elé hurcolt; 1910-ben a Magyar Jogász-Egylet közgyűlésén a „radikális jogászok” valóságos összeesküvés útján buktattak meg, hogy Agoston Pétert hozhassák be a választmányba; az 1911. jogászgyűlésen az én és barátaim szavait állandóan a csöcselék jel irányított lármájával fojtották el Vámbéry és radikális barátai; 1914-ben megátoltak a nekem felajánlott pozsonyi tanszék elérését, mert ott „erősítettem volna a klerikális irányokat” . . . s hogy a háború alatt, egészen a legutóbbi napokig mit tettek ellenem, arról már nem is kívánok szólni.

És így dolgoztak mindenki ellen, aki belelátott sötét terveikbe; de a magyar közélet lekicsinyelte e jelenségek horderejét; behunyva szemmel, megdönthetetlen ereje tudatában összetett kézzel várta az események folyását, amíg észre nem tértette a borzalmas csapás, amellyel a destruktív irányok közel két évtizeden át nyugodtan eltűrt aknamunkájára ártotta a történelmi és keresztény Magyarország arcvonalát s diadalittasan be rendezhette a maga bolsevik világát. . .

Vajjon elég tanulság lesz-e ez szegény nemzetünknek?

**A Debreceni Keresztyén Kisgazda és Földmivesspárt irodája Piac-u. 7. sz. a. van.**

## A zsidókérdés

A nemzetgyűlés egyes tagjai zászlót bontottak a zsidókérdés radikális megoldásáért. Jól látják, hogy Magyarország sorsa nem a békeszerződésen fordul meg, hanem a zsidókérdésben. Mert ez egész magyar belpolitikánk tengelye. Ugyanaz a felfogás ez, mint amit Debrecenben a Hajdúföld kezdettől vall és hangoztat. Aggódva és elkeseredve látják, hogy az a sokszor emlegetett keresztény kurzus kezd üres jelszóvá zsugorodni, melyért valójában azok, kik hivatalban vannak arra, hogy érvenyt szerezzenek neki, látható, érezhető eredményeit vivják ki, szóval megvalósítsák, diadalra vigyék, azok ugyszólván semmit sem tesznek érte, azok oly lanyhák, gerinctelenek, halasztogatók a kérdésben, nemzeti létünk e döntő kérdésében, hogy keresztény reneszánszunk szilárdnak hitt boltozata leomlással fenyeget. Csoda é, ha a zsidóság nevet rajtunk, csoda é, ha a fogdában szivarozó és narancsot élvező saját külföldi főszidaink is pökhendi gunymosollyal merik hangoztatni: „majd letelik ez az egy-két hónap, leszünk mi még urak és vezérek.”

Nem, nem kérünk többet a tulipánlázakból, elég volt a szalmalángok ellobbanó gödög-tűzfényéből. Csak olyan érzéseket akarunk ismerni, melyek velünk születtek és velünk halnak. Csak olyan politikát akarunk elismerni, mely nyit szemmel néz, és fajmagyar, keresztény szívvel s vérrel cselekszik. Olyan politikát, mely erős várat tud építeni nemzeti érzéseinknek és keresztény vallásérkölcünknek. A fajmagyar érdekek és célok által világosan megszabott, szilárd és határozott irányu, nemzetfenntartó, vaskéz politikát.

A személyek kultuszát nem szeretjük, mellékes, hogy kiknek hívják azokat, akik ma a helyes utat kijelölik, azon bátor léptekkel megindulnak. A fontos, az örömdetes és biztató a tény maga, hogy vannak és egyre többben vannak olyan ércből faragott férfiak, akik átérzik, hogy többet tehet az országért egy világosan ítélt és tettekre szorított maroknyi ellenzék, mint egy lomhán gondolkodó, kitaposott uton dülöngélő többség.

### Nitti elnököl San-Remóban

Páris, ápril 15. (Nemzeti St. telefon jel.) A „Temps” San Remóból vett értesítése szerint a nagykövetek tanácskozásán Nitti olasz miniszterelnök fog elnökölni Olasz részről ott lesz még Scialoja miniszter is. Kivütiok Milierana francia miniszterelnök, Fochl marsall, Lord Curson angol külügyminiszter és Venizelos görög miniszterelnök vesznek részt a tanácskozásokon. A francia kiküldötték több tagja szombaton érkezik San Remóba.

### Autonómia Dél-Tirolnak

Róma, ápr. 15. (N. St. tel. jel.) Renner kancellár római látogatása alkalmával Nitti olasz miniszterelnök ígéretet tett Ausztriának, hogy a bekebelezett dél-tiroli lakosságnak teljes autonómiát ad.

### Fővárosi lapok papírválsága

Budapest, április 17. Az újságpapír hiány komoly válsággal fenyegeti Budapestet. A lapkiadók közös értekezleten elhatározták, hogy a jövő héttől kezdve csak háromszor adnak hetenkint lapot és pedig kedden és csütörtökön négy-négy oldal, vasárnap pedig hat oldal terjedelemmel.

## Hajdumegye szenvedései

### Jelentések a vörös rémuralomról és az oláhok pusztításairól

Hajdumegye közigazgatási bizottsága 14 hónapi hallgatás után szombaton tartotta a felszabadítás óta első ülését Szomjas Gusztáv kormánybiztos-főispán elnökelete alatt, akit ez alkalomból Pákozdy Sándor alispán meleg szavakkal üdvözölt. Ezután rátértek a lefolyt, szomorú korszak történetét ismerő jelentések tárgyalására.

Az alispán jelentését dr. Nábráczky Béla n. főjegyző ismertette 1919 február óta. A „népkormány” ugyanis beszüntette úgy a törvényhatósági bizottság, mint a közigazgatási bizottság működését, a vörös uralom megdőlté után pedig azért nem hívta össze az alispán e régi szerveket, nehogy az oláh parancsnokságok megalázó ellenőrzése alatt legyen kénytelen működni.

Már a néptanácsok felállítása előtt megkezdte a nemzetközi szociáldemokrata párt az izgatást a falun, de a kommunista izgatók nem tudták félrevezetni a falvak népét és az izgatók munkáját a hajdumegyei földműves népszövetség munkája is ellensúlyozta. A nép nem volt kommunista, örök földet akart.

Mindent felborított a proletárdiktatura. Szédületes gyorsasággal igyekeztek lerombolni vörösök az Magyarország minden építményét. Hivatalosan is megállapítja az alispáni jelentés a rombolás vezetésében a zsidók domináló szerepét. Le akarták dönteni a vallást, a családi élet szentségét, a hazafiságot, a történelmi tradíciókat. Tombolt a nemzeti önérték kiirtása, lerombolása és sárbaiprása.

Számszerűen kimutatott adatok szerint a vörösök elraboltak Kabárról 55.000, Szovátáról 32.000, Hadháziól 350.000, Vámospercsről 300.000, Nánásról 41.334, Szoboszlóról 59.000, a szoboszlói állampénztárból 129.590, a hajdumegyei takarékból 109.550, a hajduszoboszlói takarékból 120.000 koronát. Egyekről elvitték az ellátatlan lakosság részére vásárolt 340 mm-osa terményt és 212 marhát, Tiszacségyéről a Fried Leó gazdaságából elhajtottak 300 marhát, 800 sertést, 1200 juhot.

Az oláh uralom alatt folytatódott fokozottabb mértékben a pusztítás. Rettenetesen szenvedett a föld népe: elrabolták terményeit, jószágait, gazdasági gépeit, takarmányát, az embereket ütötték-verték, sok nőt megbecsülettek, rablásokat, gyilkosságokat követtek el, stb. A tiszték éppoly tolvajok és rablók voltak, mint a legénység. A legfelsőbb parancsnok éppennyug nem ismerte az adott szó szentségét, mint az alsóbb parancsnokok. Megváltás volt a nemzeti hadsereg bevonulása.

Matusovich erdőtanácsos jelentése szerint az erdőségek nagyon megsínyltek úgy a vörös, mint az oláh uralomát, temérdek a pusztítás.

Reitz János állategészségügyi főfelügyelő jelentése szerint az állatállomány rendkívül megfogyott, évtizedek alkotó munkája megsemmisült, úgy hogy évek kellene, míg a károkat pótolni lehet.

Szomjas kormánybiztos indítványára elhatározták, hogy felírják a földművelésügyi kormányhoz: rendelje el az igazoltatási eljárást az összes állatok tulajdonjogára, mert sok rablott jószág került az orgazdák kezére.

Buchwein Béla gazdasági felügyelő jelentése szerint az őszi vetéshiány 70—75 százaléka, de a kisgazdák hangyaszorgalommal dolgoznak, a nagy gazdaságok azonban megbénultak az állat, iga, benzin, olaj, abrak és takarmányhiány miatt. A kormány tenyészállatok beszerzésére 600.000 koronát engedélyezett.

Puskás Kálmán műszaki tanácsos az állami és törvényhatósági utak állapotáról tett jelentést; 70 kilométer állami és 135 km. törvényhatósági utat kell helyreállítani, ami legalább 20 millióba kerülne. Mivel nincs anyag, több évre kell beosztani a munkát. Az utalaj jövedelme ezzel szemben évi 205.000 korona. A bizottság elhatározta, hogy felírja kereskedelmi miniszterhez, hogy a törvényhatósági utakat vegye állami kezelésbe és engedje meg a vámszedést a vasuton feladott és

érkező áruk után, amihől évi 2 millió jövedelem várható.

Losonczy Álmós dr. tisztifőorvos a közegészségügyi állapotokról tett jelentést, mely örvendetes javulást mutat. A nagy embervesztéseket már kezdi pótolni a népszaporodás. Ez év első negyedében az újszülöttek száma csaknem ezerrel multa felül a halottak számát.

Hollós Ede h. pénzügyigazgató és Szabó Béla tanfelügyelő jelentései után az ülés délben ért véget.

*A Kormányzó nyiregyházi fogadtatásáról írt tegnapi cikkünkben Hegedűs Pál tábornok körletparancsnoknak egy nyilatkozatát reprodukáltuk. A tábornok ur azonban a nyiregyházi fogadtatásra vonatkozóan nem azt a kijelentést tette, hogy a fogadtatás az eddigieket messze fölülmulja, hanem azt, hogy az ottani kedvezőbb helyi viszonyok folytán, és azért, mert ott a közönség a szabad járáskelésben s az ünnepségben való részvételben nem volt korlátozva, az sokkal melegebb, közvetlenebb és bensőségtelesebb volt. A tábornok ur kívánóságára készsággel teszszük meg e helyreigazítást.*

### A románok által okozott károk bejelentése

A károkat a városi adóhivatal írja össze holnap hétfőn reggel 8 órától kezdve. Mindenki a lakása szerinti adóhivatali kerületi csoportnál jelentkezzék. Hivatalos órák délelőtt 8—2-ig. Április 19—25-ig azok a károsultak jelentkezzenek, akiknek a neve A—M betűvel kezdődik. Április 26-tól május 2-ig pedig azok jelentkezzenek, akiknek a neve N—Z betűvel kezdődik. Minden károsultnak jelentkeznie kell még akkor is, ha kárát valahol (Iparkamara, Gazdasági Egyesület) már bejelentette. Minden kárt, még a legcsekélyebbnek látszó is, amit a megszálló csapatok okoztak, be kell jelenteni. Két-három tojás csekélység, de ha senkisémet jelenti be, az egész ország milliókra rugó kárt szenvedhet. Egy kilogramm zsir, egy tojás, egy szárnyas, egy drb. fehérnemű, melyet a megszálló csapatok elvittek, egy órai villamos áram, melyet elfogyasztottak, éppen olyan fontos részletei a kár felvételnek, mint az ipari gépek leszerelése, közpénzek lefoglalása stb. Tehát megegyezzen hangsúlyozzuk, minden kárt be kell jelenteni!

Hogy az összeírás simán és lehetőleg gyorsan mehessen végbe, a bejelentők már előre állítsák össze a következő adatokat: 1.) A kárt szenvedett egyén, gazdaság, üzem vagy üzlet neve és lakása, személyeknél a foglalkozása. 2.) Az elrekvirált (elvitt) jószágok, tárgyak pontos megnevezése. 3.) Mennyisége. 4.) Ebből a mennyiségből mennyit fogyasztottak el a megszálló csapatok (amennyiben ez megállapítható). 5.) Az elrekvirált javak forgalmi értéke az 1919. október havi árak alapján. 6.) Az elvitt dolgokért mennyit fizettek a rekvirálók (elvevők) készpénzben, illetve teljes értékű valutában (kékpénz, postapénz, külföldipénz és teljes értékű tenérpénz). 7.) Mennyit fizettek egy öldrész értékű de a kifizetésnél teljes névértékkel számított fehér (szovjet) pénzben. 8.) Mennyit fizettek készpénzre be nem váltott bonnalt: a bonokat a bejelentőnek magával kell hoznia, a bonok másolata a hatóságánál marad. 9.) Az elrekvirált (elvitt) dolgok kinek a részére és mikor adattak ki, ha az annak idején megállapítható volt. 10.) Az elrekvirált (elvitt) jószág nemből, terményfajtából vagy más ingóságból a tulajdonos a rekvirálás idején mennyi készlettel rendelkezett? 11.) Fel kell mutatni a rekvirálás bizonyítékait, okmányait, ha ilyenek nincsenek lehetőleg két tanu neve bemonandó. Az ipari üzemek kereskedelmi vállalatok, pénz és hitelintézetek és közhivatalok és egyesületek a kimutatásokat maguk töltik ki és az összesítést is maguk végzik.

### A közéletmezési ügyosztály felhívása

A Gabo agyüjtési Országos Kormánybiztos ur Hajdumegyét és Debrecen sz. kir. várost 1000 vagon szemes termény (buza, rozs, kétszeres, árpa, köles) és 500 vagon tengeri és zab beszolgáltatására kötelezte és a város által beszolgáltatandó mennyiséget 234.000 métermázsa szemes terményben és 10593 métermázsa szemes tengeri és zabban állapította meg.

Drága hazánk jövődö boldogsága a belső rend és biztonság megszilárdítása és minden attól függ, hogy az új termésig még hátralevő három és fél hónapot a mindennapi kenyér biztosítása tekintetében kibírjuk-e vagy nem. Ha az új termésig hadseregünket, lakosságunkat élelmezni tudjuk, az ország megvan mentve, ellenkező esetben pedig nyomorultul fogunk elpusztulni.

Hogy az elmúlt áldatlan állapotok rettenetes kinszenvedései vissza ne jöjessenek, minden egyes debreceni gazda hazafiasan érző, meleg szívéhez, józan belátásához apelálunk és bizalommal kérjük őket együttesen és külön-külön, hogy ha valamikor, úgy most hozzanak áldozatot és még esetleg nélkülözések árán is mindenki sietve segítsen abban, hogy hazánkat ismét fapraállithassuk.

A város által beszolgáltatni rendelt gabona és tengeri készletek mennyisége az egyes termelőkre vetésterületükhöz arányitva osztatott szét. Minden gazda levelezőlapon kap értesítést a liszti odától afelől, hogy a beszolgáltatandó kontingensből mennyi gabona és tengeri esik reá. Az értesítésben az is közölve lesz, hogy a beszolgáltatandó készleteket hová kell szállítani és a termények ára hol fizetetik.

Ennélfogva felkérjük a gazdaközönség tagjait, hogy s részükre kikézsbesítendő értesítésben megjelölt gabona és szemes tengeri mennyiségeket a meghatározott helyekre sürgősen, lehetőleg három nap alatt beszállítani sziveskedjenek. Akinek emberi élvezetre alkalmas tengerije nem volna, attól a kevésbbé jobb minőségű tengerit is átvesszik.

Sürgős segítségre van szükség! Ezért rendelte el a gabonagyüjtési kormánybiztos ur, hogy a városra kivetett mennyiségeket legkésőbb 14 nap alatt kell felajánlani s azt legalább is készletben tartani. Ennek megtörténtét a rendelet szerint a Gok. kirendeltsége utján fogja ellenőriztetni.

Az esetben, ha a városra kivetett kontingens az említett határidőn belül a gazdaközönség megértő igyekezetével és önkéntes beszállításával biztosítatik, nem fognak a katonai rekvirálás energikus és a gazdaközönség zaklatásával járó azonfelül is igen költséges eszközökhöz nyulni, ellenkező esetben a legszigorubb katonai rekvirálás elrendelése iránt kell intézkedni.

Hisszük, hogy a gazdaközönség az ügy fontosságát jól megértve a kivetett gabona s tengeri kontingenst előteremti s így magát minden további zaklatás és rekvirálás alól mentesíti.

**Az egyetemi tanárok igazoltatása.** A következő felhívást vettük: Alulírott, mint a debreceni m. kir. tud. egyetem tanárait igazoló-bizottság elnöke, tisztelettel felkérem a n. é. közönséget, hogy — amennyiben nevezett egyetem tanárainak az 1918-iki forradalom, a proletárdiktatura, avagy a román megszállás alatt tanusított magatartására vonatkozólag olyan tényekről van közvetlen tudomása, melyek az egyetem tanárainak igazolása szempontjából jelentősek, erre vonatkozó nyilatkozatukat írásban f. hó 22-ig bezárólag nálam (Egyetem, Theol. dékáni hivatal) benyújtani sziveskedjenek. Névtelenül, vagy a fenti határidő után benyújtott nyilatkozatokat figyelembe nem vesszük. A nyilatkozatot benyújtó pontos lakcíme is kiteendő. Debrecen 1920 ápr. 17. Csánki Benjámin az igazoló bizottság elnöke.

# KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI  
MELLÉKLETE  
ROVATVEZETŐ  
BIRÓ PÁL

## Közgazdasági egyetem

Irta Váradi Szabó János

(Folytatás és vége)

E hibás és nagyon célszerűtlen nevelés folytán ifjúságunknak igen jelentékeny százaléka mennyi megpróbáltatás és a legdrágább, az „élet iskolája tandíjának” a lefizetése árán kénytelen felismerni azt a természeti valóságot, hogy az ember nemcsak szellemi, de anyagi lény is és ennek a kettős életnek összhangja — a földön élőkre elengedhetetlen! . . .

Addig tehát, amíg az iskola csakis az elvont (abstrakt) tudományokat és ezek művelőit magasztalja, ellenben lenézi azt, aki eme munkakör művelésében letörik és kénytelenségből, vagy a maga jószántából is a gazdasági, ipari és kereskedelmi pályákra megy, de csak annyi törekvéssel, amellyel ott is csak vergődhet, addig egészséges közgazdasági élet nem lehetséges.

Sokan emlékezhetünk még arra, amikor a múlt század nyolcvanas éveiben a mi Hunfalvunk a napilapokban egy közgazdasági irányú cikket közölt, melyben büszkén említi a műegyetem hallgatóit, mint akiknek sorából hazánk nagyiparosai fognak kikerülni. Erre a műegyetem ifjúsága szinte forradalomba tört ki és emelt óvást a közlemény ellen, mondván: hogy ők a műszaki tudományok művelésére léptek a műegyetemre és ők nem lesznek nagyiparosok. És jellemző, hogy az akkori műegyetem tanári karából senki sem akadt, aki az ifjúságot felfogása ferdeségéről és helytelenségéről felvilágosította volna, mert féltek, hogy a hallgatók arra a gondolatra jönnek, hogy a műegyetemi tudományok alantasabbak az elvont tudományoknál és majd az ifjúság jelentékeny része a jogi pályára fog átlépni.

Az ifjúsággal elsősorban a közgazdasági tudományokat kellene megismertetni, a látókörüket a közgazdasági feladatok, a statisztika, a pénzügytan, a közigazgatás, a mezőgazdaság és a műszaki tudományok kérdései iránt megnyitni.

Élni akaró nemzet iskoláinak is a nemzet szükségleteihez kell alkalmazkodnia! Csakis ilyen alapon lehet reményünk arra, hogy nemzetünk halálos veszedelme — közgazdasági bajsaink — gyökeres orvoslásra találjanak.

Kétségtelen, hogy nemzetünk közgazdasági életének megújulásában, új életrekeltésében az egyik vezető szerep, helyes irányítás mellett, a műszaki karra vár. Csak a megújulás nagy munkáját, az alkotás mérielékét kicsinyes eszközökkel, félrendsabályokkal nem szabad vezetni. Ez a nézőpont teszi szükségessé, hogy a közgazdasági egyetemen az összes termelő irányú tudományok felkaroltassanak. De a jogi tudományokból is művelni kell ott azokat az ismeretágakat, amelyek a közgazdasági munkakörök ellátására nélkülözhetetlenek.

Az az alkotó irányzat, amely a köz-

gazdasági egyetem szükségességének eszméjét felvetette, nálunk sem mai keletű, csak eddig nem jutott szóhoz és nem talált meghallgatásra. Hanem a mindent elpusztító háborúnak és az azt követő romboló állapotoknak kellett ránszakadniok, hogy az eszme méltó helyen nemcsak belátásra, de megvalósításra is találjon.

A közgazdasági egyetem tehát Budapesten megnyílt, de ma e téren az elmaradásunkat is pótolni hivatott szükséglet oly nagy, hogy azt a budapesti közgazdasági egyetem ma, a nemzet igényei szerint épen nem tudhatja kielégíteni. Tekintettel pedig arra, hogy közgazdasági életünk újjászervezése nagyon sürgős nemzeti feladat, amelyben a központosítás helyett a helyi érdekek megfelelő kielégítésének kell érvényesülni: szerény nézetem szerint a közgazdasági karral nemcsak minden egyetemünk kiegészítendő, hanem a vidéki nagyobb központokban, ahol azt a viszonyok megengedik és arra alkalom van, még ideiglenes közgazdasági tanfolyamok felállításával is módot kell nyújtani arra, hogy az e téren való nagy visszamaradásunk pótolassék.

A debreceni tudományos egyetemnek erre való kiváló hivatottságához úgy vélem, kétség aligha férhet annál kevésbé, mert ahhoz az egyetem kiváló tanári kara mellett úgy a mezőgazdasági, mint a kereskedelmi akadémia nagynevű tanári kara, valamint a fémipari szakiskola, a MÁV. üzletvezetőség, a kulturmérnöki, a felmérési hivatal és egyéb intézmények és vállalatok műszaki karának kitűnő tagjai a megfelelő elsőrendű tanerőt szolgáltathatnak. És mai helyzetünkben ráutalva is vagyunk arra, hogy a helyi arra hivatott vezetőségünk ne várjon a sültgalambra, hanem az üdvös és szükséges intézkedéseket a maga elhatározásából haladéktalanul tegye meg, kivált az ilyen nagyjelentőségű kezdeményezéssel, ami nemcsak a munkanélküliek számát fogja csökkenteni, de ezeket örök hálára is fogja kötelezni; és a mely cselekedetükkel a nemzet életében a legméltóbb helyet biztosítanak a maguk részére.

## Mezőgazdasági múlt és jelen

A hadviselt államok közül talán nincs ország, mely gazdaságilag annyira tönkrement mint hazánk. Ha az ember elgondolja hogy ezen ország éléskamrája volt a központi hatalmaknak is, most e föld milliói éheznek és nélkülözik ugyszólván a mindennapi kenyeret, akkor ököbe szorul az ember keze, hogy lesujtsa és kiirtsa azon nemzetközi elemeket kik az országra e gondterhes időket zudították.

Nem sokkal rózsásabb a közeli jövőnk. Magyarország mezőgazdasági állam volt és marad. A mezőgazdaságunk volt az ország jóvedelmének fő kultúrája, kivételünk fő tényezője. Ma megbénítva, letörve nincs mezőgazdaság, hanem földi kínlódás, vegetálás a máttól, a bizonytalan holnapra.

A mezőgazdaságunk jelenlegi állapota mellett gondolni sem lehet a belterjes gazdál-

kodást igénylő többtermelésre, mert a legkülteresebb gazdálkodást sem lehet folytatni.

Ha az állam és annak minden egyes tényezői nem sietnek teljes erejükkel a mezőgazdaság támogatására, akkor évek hosszú során át nélkülözünk, kisiparunk pedig teljesen tönkre megy. Hogy ezeréves hazánkat ezen romhalmazból újra felépíthetjük-e, az tisztán tőlünk függ, a polgári társadalom millióitól. Ha boldogulni akarunk, mely jövő nemzedékünk iránti első szent kötelességünk, akkor a politikai frázisokat, jelszavakat félre kell tennünk, a bizonyos konkolyhintőket kiküszöbölünk sorainkból, hogy mindenki, aki keresztényen, illetve keresztény és magyar, egyesülhessen e haza felépítésében és egy boldogabb, biztosabb jövőnk megalapozásában.

E munkából a nagyobbik rész háramlik a gazda- és földmivestársadalomra.

Ők hivatottak arra, hogy a még megmaradt ország földjét megművelve annyit produktáljanak, hogy nemcsak az ország lakosságának szükségletét fedezzék, hanem kivételre is maradjon. Hogy ezen terméstebblet elérhető legyen, arra a magyar mezőgazda szorgalmán és előrelátásán kívül szükséges; a mezőgazdasági alkalmazottak (cselédék, napszámosok) és gazdák közötti egyelértés és kölcsönös támogatás. Régi mezőgazdaságunkat éppen ez jellemzi legjobban, hogy az alkalmazottak gazdáikkal ugyszólván össze voltak forrva.

Együtt örültek a jó termésnek, együtt busultak ha az elmaradt. Miért? Mert érdekük egy és ugyanaz volt, hogy ha több a termés több a jövedelem. Ezen évszázadokon át fennálló közös érdek most is változatlanul megvan, de megváltozott helyenkint az alkalmazottak és gazdák közti családi viszony. Az alkalmazottak (cselédék, napszámosok) nagy része elkápráztatja magát a mindig akadó munkakerülők által tett ígéretekől, hogy ölbe tett kezekkel és órákra kiszabott munkával is lehet a mezőgazdaságban boldogulni és jól élni, így azután bekövelkezett a gazdasági összeomlás, mely nemcsak a gazdákat sujtolta, hanem a földmivéseket egyaránt.

A gazda tönkretett mezőgazdasággal, a földmivések nagy része pedig a legszükségesebb cikkeket nélkülözve áll itt. Azt hiszem elég drága tandíj volt az e fajta modernizálásért. Tanulhattunk úgy a múltból, mint a jelenből, hogy a mezőgazdák a gazdasági cselédék és gazdasági napszámosok egy táborba valók ha azt akarják hogy boldoguljanak. Mert ott, ahol a gazda buzája, tengerije terem, a sertés hizik és az apróléka felő, ott terem a cseléd és napszámos buzája, ott hizik az alkalmazott sertése, ott nő fel a cseléd apróléka is.

Ha a gazdának több terem, többeket alkalmazhat, a cselédnek a részes aratónak is több terem, azonkívül több termés kerül kivételre, miáltal a behozott cikkeket olcsóbbodnak és így gazda és cseléd egyaránt szükségletét jutányosabb áron szerezheti be.

Tehát hazánk és fajunk jövőjét, valamint saját jövő boldogulásunkkal kell kezdenünk. A mezőgazdasági alkalmazott támogatása a gazdát úgy mint a boldog múltban, akkor a gazdának módjában áll az alkalmazottat támogatni egy boldogabb jövőre t. i. céljának elérésére, kívánságának teljesítésére, hogy idővel úgy mint a legtöbb gazda, tulajdonosa legyen egy virágzó kis mezőgazdasági birtoknak.

Addig lesz mit enni mindenkinek, míg a gazdának van, ha annak elkopott akkor nincs módjában az időszaki munkásokat ellátni, vagy cselédjeinek természetbeni járandóságait kimeríteni és így a sok esetben kárörvendő cseléd vagy napszámos maga esik a verembe melyet esetleg a gazdának ásoit.

Ha a földmunkás vagy gazdasági alkalmazott megszorul, biztosan nem megy a szónokló bujtatóhoz egy-két zsák buzáért, előlegért vagy zsírozóért, hanem a gazdához. Ha tehát a földmivés boldogulni akar, akkor a mezőgazda mellett a helye és azzai együtt az

Ha pedig e két egymásra utalt csoport egy táborban van, akkor Magyarország nem volt, hanem lesz.

Piszkay Árpád.

## HIREK

— Debreceni küldöttség a kormányánál. A város küldöttsége hétfőn utazik Budapestre, hogy a kormányánál elintézzze a város függőben levő ügyeit, melyek szorosan összefüggnek a város nehéz anyagi helyzetével. A küldöttséget Szomjas Gusztáv kormánybiztos-főispán vezeti, tagjai lesznek a polgármester, a tiszti főügyész, az adóügyi tanácsnok, Poroszlay László és Kernhoffer József bizottsági tagok. Ugyancsak hétfőn utaznak fel a fővárosba a debreceni keresztyén kisgazda és földmives párt kiküldöttjei is, hogy a párt központi szervezeteivel összeköttetést létesítsenek.

— A debreceni tuszok, fogságra velésük egy éves évfordulóján f. hó 19-én hétfőn d. e. 9 órakor a református nagytemplomban istentiszteletre gyűlnek össze, hogy az átélt sötét napok emlékét fölidézve, hálát adjanak életök és családi tűzhelyök csodás megtartásáért. — A szertartást Szele György ref. lelkész végzi.

— A magyar zene tanszékének növendékhangversenye, mint irtuk, hétfőn, 19-én este 8 órakor lesz a városi zeneiskolában. Jegyek ott kaphatók a portánál. A műsor a következő: 1. Régi katolikus egyházi énekek a XVII. századból. — Hámszólamu női karban éneklék a tanszék növendékei. — 2. *Bihari János*: Requiem fia halálára. Vonósnégyesben előadják: Medgyessy Pál, Szoboszlay Anna, Riskó József és Galánffy György. 3. Szabadságharc dalok. Éneklék Biró Jolán, zongorán kíséri Biró Etelka. 4. Székely Imre 13 ik rapódijája Bánk bán dallamai felett. Zongorázza Ballay Margit. 5. *Csiky János*: Enyelgés, Csalogató. Éneklék Fejzsés Erzs, zongorán kíséri Bárdos Judit. 6. Szabolcska Mihály költeményéből szaval Veress Margit. 7. Krónikás énekek a XVI. századból Tinódi Sebestyéntől, Csúkey Istvántól és Sztáray Mihálytól. Éneklék gitár kísérettel Kaszanyitzky Olga és Winkler Judit. 8. *Thern Károly* fantáziája Tinódi Sebestyén dallamai felett Zongorázza Bay Erzsike. Tanár: dr. Szilágyi Imre.

— Szükséges-e a polgári étkező? A közellátási tanács elhatározta a polgári étkező megszüntetését azon ürügy alatt, hogy a mostani helyiség e célra alkalatlan. (Eddig jó volt?) E határozat ellen Zelinger Ede panaszos beadványt intézett Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispánhoz, aki magáévá vette Zelinger érveit, mert most minden eszközt meg kell ragadni, hogy a rendkívül módon megnövekedett megélhetési viszonyok következtében éppen a polgári középosztályon és az ipari munkásságon a lehetőség segítene kell. Miután pedig a polgári étkező is e cél szolgálja, lehetetlen, hogy az étkezési helyiség alkalmatlansága miatt éppen most szüntessék meg ezt az intézményt, mikor a legnagyobb szükség volna rá. Ezért a kormánybiztos főispán a polgári étkező ügyében értekezletet hívott össze pénteken délelőtt a megyeházára. Az értekezlet kimondta, hogy feltétlenül szükségesnek tartja a mai nehéz viszonyok mellett a polgári étkező fenntartását, még az esetben is, ha fenntartására a közellátási hivatal ráfizetne. Különösen a kiszűrtésű közalkalmazottak érdekében szükséges az étkező fenntartása, legalább is addig, míg az élelmiszer-terén a viszonyok nem javulnak.

— Nyomozó iroda, megfigyel, informál, nyomoz. Megbízásokat hivatalos órák alatt (délelőtt 9—12) elfogad. *Hívat, földet, szőlőt* venni és eladni óhajok figyelmét felhívjuk Balogh Lajos ingatlanforgalmi irodájára. Mester u. 9.

— „A magyar vadászok“ legkedveltebb és legelterjedtebb szakorgánuma a „Nimród“ képes vadászújság, a kommunizmus alatt halgatni volt kénytelen, azután meg a papirhiány gátolta megjelenését. Ez év januárja óta ismét megjelenik a „Nimród“, immár 8 ik évfolyamában, Lovag Kerpely Béla, szerkesztésében, előfizetési ára január-juniusi félévre 30 korona, előfizetéseket elfogad Debrecenben Dolnik József, Kossuth-utca 41., aki a begyűlt előfizetési összegeket együttesen juttatja rövid uton a budapesti kiadóhivatalba.

— Legrosszabb nyakkendőit is újja alakítják Péterfia-utca 53 alatt az udvarban balra.

— Eljegyzés. Néhai Krisztián Alajos főreáliskolai tanár leányát, Vilmát eljegyezte Sanga Géza Gyula helybeli kereskedő.

— Adják a rézgalic utalványt. A számvevőség megkezdte a rézgalic utalványok kiadását. A szőlőbirtokosok 30 kor. 60 filléres árban kapják kilóját. A kiosztás megkezdéséről a számvevőség hirdetmény útján fogja értesíteni az érdekelteket.

— Rajtalítotték a vámospércsi láncoshadon. Már említettük, hogy a vámospércsi előjáróság az ottani szalócsoknál házkutatást tartott és sok közszükségleti cikket foglalt le. A zár alá helyezett portékát leltározták és kiderült, hogy annyi só és petroleum volt „dugaszban“ Vámospércseu, amennyivel ellehet látni az egész vármegyét. Nagyon érdekes, kinél mit találtak. Rosenfeld Bernátnál 54 hordó petroleumot, 104 mm. sót, Schwartz Samunál 12 hordó petroleumot és 100 mm. sót, Goldberger Izidornál 4 hordó petroleumot és 40 mm. sót, Weiszhaus Lipótnál 5 mm. sót, Schwartz Lipótnál 1 hordó petroleumot és 50 mm. sót, Weiszhaus Dávidnál 1 hordó petroleumot és 10 mm. sót, Krausz Samunál pedig 100 kg. kristálycukrot. Az alispán a láncoshad vámospércsi dus készleteit a megye községei és városai közt fogja szétosztani. Az árujegyeket valamennyien Izrael gyermekei.

— A vasasok tavaszi táncestélye ma tartatik meg a Bika dísztermében. A mulatságon a zenét a katonazenekar szolgáltatja.

— A Gazdasági Takarékpénztár rf. rendes évi közgyűlést 1918. és 1919. évről folyó év április hó 29-én saját pénztára helyiségében tartja, melyre a t. részvényeseket meghívja, a részvényeket e hó 21-ig bezárólag a pénztárnál a hivatalos órák alatt letehetik, valamint a többi részvénytársasági alapon működő pénztárnál is.

— Felhívás. Az ön 1895-beli harctéri szolgálata alkalmos cipészek és szabók, kik mesterségüket önállóan végzik, — felvétetnek a debreceni vadászszázalójába. Szabások előnyben részesülnek. Jelentkezés naponta d. e. 11 órakor a hatvan utcai főreáliskolában, I. em.

— Nagy ismeretséggel bíró egyének jó javadalmáért melletti foglalkozást nyerhetnek Gazdák Biztosító Szövetkezeténél.

— Ma este nagy táncestély a Royalban. Belépődíj 8 korona és a vigalmi adó.

— Szentó Tivadar zongoraművész, kinek ragyogó virtuozitása nemcsak Európában, de Amerikában is lelkesedést váltott ki, keddi hangversenyen Liszt, Bach, Beethoven, Chopin és saját műveit fogja játszani. A fontos koncert a Bika dísztermében apr. 20-án este 7 órakor kezdődik. Jegyek a Bika portásánál válthatók.

— Műláb, műkéz, sérvkötő, haskötő, gummi-harisnya, ferde növesű gyermekeknek bőrfűző készítését és javítását elvállalom. Vitárius Sándor orvosi műkötszermester, Piac-u. 16, ki a háború alatt a gráci, bécsi, budapesti és debreceni katonai művegtag készítő műhelyek vezetője volt. Vidéki közönséget vasárnap is fogadok lakásomon, Eötvös-u. 85.

— Városunk legmegbízhatóbb és legrégebb molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szűcs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.

— Stengel Károly a debreceni m. kir. állami rendőrség fogásza fogmütermétt Batthyány-u. 16. sz. a. (saját ház) áthelyezte. Fogad d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig.

— Jegyezzük a Nemzeti Hitelintézet r. t. részvényéből, mert közgazdasági életünket is keresztyén és nemzeti szellemen kell átalakítani, ha élni akarunk!

Schuschnér Ferenc fogásza II. műterme Vár-utca II. sz.

## Művészet

Báró Lehár Bakoss Tibornál. Illusztris látogatója volt a minap Bakoss Tibornak, a kiváló festőművésznek: Lehár báró ezredes, hadosztályparancsnok kereste fel műtermében és kérte őt, hogy festményeit megtekinthesse. A művész sorra elébe tette szebbnél szebb képeit, és Lehár báró, ki festészetnek, zenének s minden művészetnek maga is lelkes ápolója és műértője, őszinte gyönyörűséggel szemlélte a pompás alkotásokat. Hosszan időzött a műteremben és meleg kezesorításokkal vált el Bakossától.

## Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

Vasárnap délután: Elnémult harangok, szimfónia, este: A Területvédő Liga előadása. Hétfőn A) bérletben: Lili bárónő, operett.

VIGSZÍNHÁZ:

Vasárnap délután: Lili bárónő, operett, este: Koldusgróf, operett!

\* Füredi F. Gusztáv negyedik előadásán április 24-én, este 8 órakor bemutatásra kerül Heimlich Ilona közreműködésével Liszt Ferenc. Jegyek Gárdosnál átveendőek.

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése

\* A Vigszínházban két operett kerül ma színre. Délután Lili bárónő, este a Koldusgróf O. Hilbert Janka és Járny felléptével.

\* Vasárnapi előadások a Csokonai színházban. Ma délután fél öt órai kezdettel, mérsékelt helyárrakkal az Elnémult harangok szimfóniát adják, melyben László Gyula az oláh pópában és Bihari Ákos, a református lelkészben nyújtanak művészi alakítást. Este az Aranyember kerül színre.

\* Farsang tündőre operett előkészületen van. A próbákat Heltai igazgató vezeti, a táncokat C. Perczel Karola tanítja.

\* Rajnai Gábor, Lóth Ila és Fenyvessy Emil főszereplésével ma, vasárnap utoljára a Jamata című szenzációs attrakció az Apollóban. Holnap, hétfőn Gyárfás Dezső és Lenkeffy Ica filmen a Mary-Ann című sláger vígjátékban.

\* A művészbevásárló Feuille Octave regénye, Henry Krauss főszereplésével ma utoljára az Urániában. Holnap, hétfőn a 44 vagy 47 című szerelmi játék. Rendezte Deésy Alfréd.

A préda. Victor Cyrill drámája ma utoljára az Arany Bika Moziban. Holnap, hétfőn egy szenzációs 4 felvonásos cirkusz dráma: Emir, a csodaló.

## SPORT

Az Egyetemi Athletikai Club ma délután 4 órakor rendezi mezei futó-versenyét a nagyerdői sporttérén. Az ifjusági versenyben Vizely Kálmán, DEAC győzelme elvitathatatlan, míg a helyezésekért Rónai István (Székesfehérvár), Szathmáry Ernő DTK és a kisvárdai Szabó vivnak szép küzdelmet. A senior 6 km.-es verseny győzelméért nagy küzdelem lesz. Bernáth Pál és Harmath Gyula (Székesfehérvár) között, míg a további helyekért Józán József DEAC, Suszták István DTE Kenessey Béla és Kovács István (Székesfehérvár) között. A verseny távolságának legnagyobb részét a közönség nagyon jól láthatja. Előzőleg délután 2 órakor a DEAC I b—DVSC I b, utána délután 4 órakor DEAC—DVSC tartanak barátságos mérkőzést. Ezen mérkőzések mellett tarthatnak számot a nagyközönség érdeklődésére. Hogy ma a vasutasok csapata a legjobb Debrecenben, az kétségtelen, de méltó riválisává fejlődött a DEAC-nak a Budapesti TC-ből és a Kolozsvári EAC-ből átlépett játékosokkal felkészített csapata. A mérkőzést Zempléni Gusztáv közmegeledésre fogja levezetni.

A DKASE csapata ma d. u. 4 órakor saját pályáján a Kisvárdai Sport Egylet csapatát látja vendégül. A DKASE győzelme valószínű. Előzőleg 2 órakor a DNYSC II. csapata a DKASE II. csapatával mérkőzik. A mérkőzés teljesen nyílt és így szép küzdelemre van kilátás.

Birkózás. Ma délután 3 órakor veszi kezdetét a DMTK által rendezendő birkózó verseny. A verseny színhelye a nagy állomás III. oszti váróterme lesz.

## NYILTTER

A „Fehér Ujság“ ellen tegnapi cikkéért a sajtóper megindítottam.

P. Nagy Zoltán, igazgató.

GYÁSZSETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL

## FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.

Meltemetéseket a leggyorsabbtól a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközölköztetnek. Exhumálást és hullaszállítását vállalunk. Koszorúk választékban.

## Mi lesz a lányokkal?

**PORZSOLT KÁLMÁN**, az Esti levelek népszerű Zsoltja, az országos nevű író egyetlen szabad előadása Debreczenben

### szerelméről, házasságról, válásról

április 25-én, vasárnap este 7-től 9-ig a „Bika” disztermében.

Mindenki meghallgathatja!

Siessen mindenki jegyét megváltani a Színházi Figaróban.

HELYÁRAK: 3.60-tól 20.— koronáig.

Előjegyzett jegyek már átvehetők.

Debreceni kerületi munkásbiztosító pénztár.

1387—325/920 szám.

## HIRDETMÉNY

A magyar minisztérium 1919 szeptember hó 30-án kelt 5400/1919 M. E. valamint az ezt módosító 1919 november 28-án kelt 6259/1919 M. E. számú rendeletei az 1906 évi XIX. tcz. és a 4790/917 M. E. sz. rendelet szerinti betegség és balesetbiztosítási kötelezettséget módosítván, az érdekeltek figyelmét a következőkre hívjuk fel.

1. Az 1907 évi XIX. tcz. 1 és 2 §-ában felsorolt alkalmazottak közül a munkások, segédek, tanoncok, szolgák és cselédek munkakeresményük összegére való tekintet nélkül betegség és balesetbiztosításra kötelezettek.

2. Betegségi és balesetbiztosítási kötelezettség alá esnek munkakeresményük összegére való tekintet nélkül a háztartási alkalmazottak is (házzvezetők, szakácsnők, szobalányok, mindenescselédek stb.)

3. Az 1907 évi XIX. tcz. 1 és 2 §-ában felsorolt alkalmazottak közül a tisztviselők, művezetők, kereskedősegédek és általában hasonló állásban levő rendszerint évi havi fizetéssel alkalmazottak betegség és balesetbiztosítási kötelezettség alá tartoznak, amennyiben keresetük napi 40 illetve évi 12,000 koronát meg nem halad.

Napibérosztályok a következők: I. bérosztályba tartoznak akik 3 K-ig, II. bérosztályba akik 3 K 01 fill.-től 6 K-ig, III.-ik bérosztályba akik 6 K 01 fill.-től 9 K-ig, IV.-ik bérosztályba 9 K 01 fill.-től 12 K-ig, V.-ik bérosztályba 12 K 01 fill.-től 15 K-ig, VI.-ik bérosztályba 15 K 01 fill.-től 18 K-ig, VII.-ik bérosztályba akik 18 K 01 fill.-től terjedő napi keresettel vannak alkalmazva.

Betegségi biztosítási járulék az átlagos napibér 6%-a, háztartási alkalmazottaknál azonban 2%. Ehez képest a biztosítási járulékok a következők: az I. bérosztályban heti K—84 fill., II. bérosztályban heti 1 K 92 fill., III. bérosztályban 3 K 24 fill., IV. bérosztályban 4 K 44 fill., V. bérosztályban 5 K 76 fill., VI. bérosztályban 6 K 96 fill., VII. bérosztályban 8 K 40 fill.

Háztartási alkalmazottaknál a fizetendő betegsegélyző járulék; az I. bérosztályban heti K—36 fill., II. bérosztályban heti —72 fill., III. bérosztályban 1 K 08 fill., IV. bérosztályban 1 K 56 fill., V. bérosztályban 1 K 92 fill.,

VI. bérosztályban 2 K 40 fill., VII. bérosztályban heti 2 K 88 fill.

Kézműves iparosok valamint a háztartási alkalmazottak munkaadói, ha rendszerint 5-nél több munkást nem alkalmaznak, minden egyes alkalmazottért heti 25 fillér balesetbiztosítási díjat fizetnek. Így ez a díj, mint a betegsegélyző járulék egész hétre fizetendő még az esetben is, ha a munkaviszony egy hétnél rövidebb ideig is tart. A fentiek szerint kirovandó járulékok, illetve díjak az illető hónapban lejárt 4 illetve 5 heti időtartamra és pedig a lejárt utolsó héttől számított 8 napon belül végrehajtás terhe alatt közvetlenül pénztárunknál fizetendők be.

Ezek folytán felhívjuk Debreczen város területén és Hajdu vármegye összes községeiben lakó ipari, kereskedelmi és háztartási alkalmazottakat foglalkoztató összes kis és nagy ipari munkaadókat, kereskedőket, hivatalokat stb. és háztartásokat hogy összes alkalmazottaikat, akik 1920 április 1-én munkában állottak, vagy e napon vagy azóta alkalmaztatnak, valamint azokat is, akik mai napig az alkalmazásból kiléptek jelen hirdetésben közzétett napokon pénztárunknál feltétlenül jelentsek be, illetve a kilépetteket egyidejűleg jelentsek ki.

A bejelentés a munkaadó által készített és aláírt kimutatás benyújtásával kell eszközölni és pedig külön kimutatásban foglalva a háztartási alkalmazottakat. A kimutatásnak tartalmazni kell a munkaadó nevét, foglalkozását, (üzem megnevezését), pontos postai címét, az alkalmazott vezeték és keresztnévét, születési évét és helyét, családi állapotát, alkalmaztatási minőségét (segéd, tanuló, cseléd stb.) munkába lépés napját, napi, vagy heti vagy havi vagy évi javadalmazását, külön felemlítve, hogy természetben mit kap) lakás, ételmezés, ruházat, cipő stb.)

Ugyancsak a kimutatás benyújtása alkalmával tartozik a munkaadó az üzemre vonatkozó és a pénztárnál beszerezhető üzemi bejelentő lapot is kitöltötten beadni.

A bejelentések eszközölésénél keletkező torlódások elkerülése végett a munkaadók nevének kezdőbetűi szerint az alábbi sorrend tartandó be: A—D-ig 1920 apr. 20-án, E—F-ig apr. 21-én, K—M-ig apr. 22-en, N—R-ig apr. 23-án, S—Z-ig apr. 24-én, az elmaradottak apr. 26-án d. e. fél 9-től fél 12-ig. Vidéki munkaadók a bejelentést posta útján is beküldhetik.

Minden munkaadó alkalmazottja részére megbetegedése alkalmával igazolványt tartozik kiállítani, amelynek a munkaviszony megjelölésén kívül tartoznia kell azt is, hogy az alkalmazott betegsége tartama alatt járandóságait teljes összegben vagy részben mely időre kapja meg munkaadójától.

Végül figyelmeztetjük az érdekelte munkaadókat, hogy a jelen hirdetésben foglaltaknak az itt előírt határidő alatt a legpontosabban annál is inkább tegyenek eleget, mert a bejelentés elmulasztása vagy késedelmes eszközlése, valótlan adatok közlése, járulékok nem fizetése, hamis tartalmu igazolványok kiszolgáltatása, vagy bármely egyéb visszaélés, szigorú büntető következményeket, költség és kár megtérítési kötelezettséget von maga után.

Egyébként bővebb felvilágosítás a pénztárnál (Füvészkert-u. 12 sz. I. em.) a hivatalos órák alatt naponta d. e. fél 9-től fél 12 óráig nyerhető.

Debrecen, 1920 április hó 17.

dr Vass Károly sk., Kurián Gyula sk.,  
miniszteri biztos, igazgató h.  
tb. városi tanács.

## Margit fürdő megnyílik

április 15-én. Nyitva reggel 7 órától este 6-ig

Fürdő árai: Gőzfürdő délelőtt 12 korona, délután 10 korona  
Kádfürdő 1 szem 16 korona, 2 szem 18 korona

## Elkeltek!

A Nagy Lajos Országos Adásvételi Vállalatának Irodája tudomására hozza a vételek után érdeklődőknek, hogy a

**Veres-u. 5. számú ház  
Volafka-utca 33. számú ház és a  
Monostorpályi útfélen levő pusztaföldek**

már elkeltek, ezek után tehát már ne tessenek érdeklődni. ELADÁSRA FELVETETNEK házak (még a legkisebb telepi házak is) földek és szőlők. Iroda: Veres-utca 9. szám alatt.

## Eladó magánház

Csillag-utca 60. számú 3 szobás verandás ház cémentmozaikos konyhával, istállóval, dísznőállal, kuttal, csatornával az udvarban. Értekezhetni a Debreceni Első Takarékpénztár ügyészi hivatalában.

## Kőváry szücs

Honvéd-utca 32.

Elvállal szőrmeruházatok molykár elleni gondozását házaknál.

19-én indul meg teljes üzemmel a  
**Papp Gyula utóda  
Gőzmosó gyára**  
(Szalkai-utca 3. sz. a.)

FELVETEL:

MÁRTON GYULA ÉS FIA CZÉGNÉL  
FŐ-TÉR 25.

## Hajduföld

10 és fél kat. holdas tanyanélküli vizes alj fekete homok szántó és legelővel köves ut mentén városhoz 12 kilométernyire eladó DEZSŐ LÁSZLÓ irodája Maróthy-utca 19. szám.

## PALLAS vegyészeti laboratórium

ajánlja legmegbízhatóbb minőségű készítményeit:

„PALLAS” szájvizet, mely teljesen pótolja a szájban lévő készítményt.

„PALLAS” sósborszeszt, békébeli minőségű, fogva úgy külső mint belső használatra kiválóan alkalmas házszer.

„PALLAS” cipőkrém, fekete és sárga színekben, vízmentes készítmény, a bőrtáplálja és tükörfényessé teszi. Azonkívül: Schampang-Water Bay rumát, mely a fej mosására a legjobb szer. A korpa képződést megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, illatú.

Dr. Heider előiratu fogporát: zacskóban és nagy dobozban. Hőfőhérré teszi a fogat és kellemes szájist ad.

Közkedvelt magyar bajuszpedróját, fekete és barna színekben.

Kiváló minőségért garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratórium  
DEBRECEN, Zápolya-utca 8. szám.

Temetésekre élő- és művirág sarkosorok, valamint színházi és alkalmi csokrok legolcsóbban szerezhetők be

## Rózsa Virágcsarnok

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSHÁZ.)

## Parfümök prima minőségűek. Piperoszappanok

Arcokrémek, puderek és mindenféle pipere cikkek, kötszerek, irrigátor felszerelések, gumi áruk, GAZDASÁGI CIKKEK legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

<p><b>APOLLO</b></p> <p>Vasárnap április 18.</p> <p>Szenzációs attrakció!!</p> <p><b>JAMATA</b></p> <p>Vigjáték 4 felvonásban.</p> <p>Főszereplők: Rajnay Gábor, Lóth Il, Fenyvessy Emil.</p> <p>A pítzburgi agybaécsi</p> <p>Vigjáték 3 felv.</p> <p>Előadások 3., 7 és 9-kor.</p>	<p><b>URANIA</b></p> <p>Vasárnap április 18.</p> <p>Francia film</p> <p>Feuilleton Octave regénye</p> <p><b>Művészbecsület</b></p> <p>4 felvonás.</p> <p>Főszereplő: Henry Krauss</p> <p>Melyik az igazi.</p> <p>Vigjáték 2 felv.</p> <p>Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.</p>
<p><b>ARANY BIKÁ MOZI</b></p> <p>Vasárnap április 18.</p> <p>Francia film.</p> <p>VICTOR CYRILL DRÁMÁJA</p> <p><b>A préda</b></p> <p>4 felvonásban. Főszereplő Gabrielle Robine</p> <p><b>PICCOLO KISSASSZONY</b></p> <p>Vigjáték 3 felv.</p> <p>Főszereplő: DORRIT WEIXLER.</p> <p>Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.</p>	

## Ingtatlant venni akarók!

részére eladó házakról és más egyéb ingatlanokról a legnagyobb készséggel és teljesen díjtalanul nyújt felvilágosításokat a Nagy Lajos adásvételi iroda. Díjazás utólagos és csak vétel esetén fizetendő, még pedig a vételári összeg 2 százaléka. Iroda: a Csapó-utca közepén, az elhajlásnál, a baloldalon benyíló

**Veres-utca 9. szám alatt.**

Debrecen legrégebbi adásvételi irodája. Alapított: 1900-ban. Fennáll 20 év óta. Hivatalos órák reggel 8 órától — esti 8 óráig, minden nap, a nap bármelyik órájában.

## Stabilgőzgép

25 lóerőre, gőzmalom ipari vagy gyári célokra azonnali átvételre eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz.

## DEBRECZENI ÜVEGKERESKEDELMI RT.

volt Szabó Lajos Fiai üzletelhelyiségében Tiszapalota. Új üzletünkbe érkeztek:

### üveg, porcellán és china ezüst dísz tárgyak

alkalmi ajándékoknak. — Teás, kávé, mozza készletek, kompot, likőr. Virágvázák, kristály és különleges színekben.

### Háztartási cikkek:

kávé, teás csészék, bögrék, csemege tányérok, petróleum lámpák. Vesszőbe fonott üvegcorsók.

6104—6240/1920.

## Hirdetmény

Debrecen város tulajdonát képező köntösgáti 81 hold területű legelőbirtok 1920 évi legeltetési időnyire legkésőbb 1920 évi december 1 napjáig terjedő időre nyilvános árverés útján bére fog adatni.

A város háza kistanácstermében megtartandó nyilvános árverés ideje **folyó év április hó 20 ik napjának 9 órája.**

Az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a városi számvevőségnél bárki megtekintheti.

Debrecen, 1920. április 12.

**A városi tanács.**

## IGMÁNDI KESERÜVIZ

Friss töltésű  
érkezett  
FÉLEGYHÁZY JÁNOS üzletébe.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-  
KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.  
E számért főszerkesztő felelős.

# Debreczeni iparosok. APRÓ HIRDETÉSEK.

Hétköznapokon tíz szög 5 korona, minden további szó 50 fillér. — Vasárnap tíz szög 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve dupla számítottatik.

Bélyegzőgyár és véső-intézet  
**PAULÓ I.**  
Batthyányi-u. 22.

**Blattner József**  
Csapó-utca 1. sz.  
Üvegezési és kőperforációs vállalat tükrök és ablakok nagy választékban.

**FORGÁCS I.**  
MŰRÁS, Bádógos-utca.

**Koros Sándor**  
Férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.  
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók

Friss töltésű **Mohai Ágnes viz** érkezett!!  
Félegyházy Jánosnál

**Riss Ferencz**  
női szabó Piac-u. 56 szám. Iztékes munkát jutányos áron készít.

**Vecsey Antal**  
vizsgázott fogtechnikus  
Szent Anna-utca 6. szám.  
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és csinosan készítenek  
**PISKOLTY PETER**  
úri szabó üzletében Kossuth-utca 58. szám.

**Hamisfogakat** töröttetis legmagasabb áron veszek Szt. Anna-u. 6

# ZONGORA

állandó bérletre kerestetik

Ajánlatokat a Méliusz könyvkereskedésbe.

## Árverési hirdetmény

A debreceni ref. kollégium tulajdonát képező Egyháztér 4. sz. ház utáni 7 hold 1143 négyszögöl tanyanélküli és a Miklóssy-féle 59 hold 670 négyszögöl területű ondódi tanyás birtok **1920 évi április hó 19-én, délután 3 órákor** a kollégium kisebbik tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1920. október 1-től egy évre haszonbérbe adatik.

Részletes árverési feltételek a kollégiumi számvevői és ügyészi hivatalban megtekinthetők. Debrecen, 1920. április 5-én.

Dr. Körössi Rálmán sk.  
kollégiumi ügyész.

Varga Pál sk.  
kollégiumi számvevő.

## Magolcsay Nagy Mihály

kalaposmester Péterfia-utca 8. sz.

A ref főgimnáziummal szemben.



Elfogad mindennemű férfi és fiú kalapjavításokat. Ugyanott egy 200 cm. magas, 90 cm. széles ablak eladó.

## Rosmetikai intézetemet Hölygfodrászattal és MANICÜR szalonnal

kibővítve Simonffy-utca 7. szám alá (Zander) helyeztem át. Arcbőr kezelés villamos uton. A leg-súlyosabb arcbőrhibákat és szőröket villamos uton utánnom nélkül eltávolítottam. Leggondosabb hajápolás, fésülés, ondulás és kézápolás férfiaknak is.

**Eladó**  
elegáns 37. számú fekete lakk fél cipő Csapó-u. 4. I. em.

**Kerestetik**  
plébániára egy középkori mindenhez éítő gazdaszszony. Jelentkezni lehet Harsányi-utca 8. sz. a. atí Homokkert.

**Békebeli**  
finom tenniscipő gummitalppal 39. számú eladó. Ugyanott gyermekkelengye. Szent Anna u. 22. Földszint 9—10 és 4—5 órákor.

**Állomás felvigyázók**  
Cserélnék a debr. Úv. területére lehetőleg Debreczen állomásra központi Úv. pesti állomásáró. — Érdeklődni Polgárnál István-ut 11 Debreczen.

**Eladó**  
bolt berendezés mérleggekkel, jégsezkrénnyel. — Cim a kiadóhivatalban.

**Széna**  
40—50 m. eladó. Értekezhetni Rákóczi-utca 48. sz.

**Gazdasági**  
felszerelést u. m.: vetőgép, szántó eke, szőrőrosta, ekekapát magas árban veszek. Jóna János Nyil-utca 34.

**Női cipő**  
40-es, magas szárú eladó. Vigkedvü Mihály-u. 29.

**50 hektó**  
pecsenye bor hordónként is eladó. Lorántffy-u. 2. Takács.

**Kocsifényezést**  
valódi lakkal fényez, valamint ezen szakmába vágó munkát vállal Albi Gusztáv kocsigyártó, Messter-u. 36.

**Cimbalomtanár**  
órákat ad és vizsgára készít. Cim a kiadóban.

**Butor,**  
konyhanemű, háztartási cikkek azonnali eladók Széchenyi-u. 24. Bejárat a kapu alatt.

**Háztartásitendőkre**  
munkaszerető intelligens nőket keresek helybeli tisztviselő és vidéki földbirtokos keresztyén úri családhoz, utóbbi helyre egy német bonne is. Fizetés, jó ellátás és jó bánásmód biztosítva. Jelentkezés Thaly Kálmán u. 11 sz. a. a délutáni órákban

**Luczernamag**  
clisórendű, ára kamentes kapható **Csanak József** keresk. részv. társaságánál.

**Akaktuskózáshoz**  
és torzsázáshoz 50 munkás felvétetik vasárnap d. e. 11—12-ig. Huszár Szt. Anna u. 29.

**Gyógyszerész**  
gyakornoknak keresztyén fiatal embert felveszek. Cim a kiadóban.

**Burgonya**  
vetőmagnak való 50—60 mázsa eladó. Eötvös-u. 7. szám.

**MAKULATUR PAPIR**  
kilószámra kapható lapunk kiadóhivatalában.

**Haszonbérbe**  
kiadó 300—400 négyszögölös parcellázott földet veteményezés céljára vagyongyárral szemben a Rotter-utcán esetleg egy holdas darabokban is kiadó. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja — Kossu h-u. 17.

**Boros hordót**  
jó és javítatlan állapotban minden nagyságban és mennyiségben állandóan vesz a baró Györfly hordógyár.

**Hamisfogakat**  
töröttet is veszek. — József kir. herceg-u. 10. Tamás A.

**Konyhakerti**  
veteménypalántók kaphatók Paczelt virágüzlet — Püspöki palota.

**Szőlő**  
eladó esetleg bérbeadó. Gyönyörű gyümölcsös közepén lakházzal. Csodás nyaralóhely 2 és fél hold Nagykárolyban. Pince teljes felszereléssel. Csapó 71. Néme hynél.

**Ebediő**  
pohárszekerény, művészi, műipari munka, ára harmincezer korona. Mosdó, jégűtő, Stradivarius hegedű, párnák eladók. — Csapó 71. Néme hynél.

**Entsprechende**  
gebildete junge Wiener Dame sucht Engagement zu grösseren Mädchen mit Klavierunterricht eventuell auch als Gesellschafterin zu feiner Familie — Zuschriften erbeten „unter Wienerin“ an die Expedition d. Blattes.

**Rézgálic**  
**Raffia**

**Szőlőkötözőzsineg**

legolcsóbban kapható  
**Kontsek Gézánál,**  
Kossuth-utca.